

Sluttrapport Kulturfestival for utviklingshemmede

Prosjektnummer 2015/FB7745

Forebygging (2014)

Innholdsfortegnelse

SLUTTRAPPORT KULTURFESTIVAL FOR UTVIKLINGSHEMMEDE.....	1
1. SAMMENDRAG OG INNLEDNING	3
1.1 SAMMENDRAG	3
1.2 INNLEDNING	3
2. BAKGRUNN OG MÅLSETTING	3
3. PROSJEKTGJENNOMFØRING: MÅL OG METODE	5
4. RESULTATER OG RESULTATVURDERING	7
5. OPPSUMMERING OG KONKLUSJON.....	9

1. Sammendrag og innledning

1.1 Sammendrag

Den første kulturfestivalen fikk navnet Sjiraffen Festivalen, og gikk av stabelen høsten 2015. De har siden vært årlig i ulik format, og vi har nå funnet en form vi synes passer godt for vår målgruppe. Festivalen har nådd totalt 5000 mennesker, av aktører og tilskuere. Vi har hatt et stort antall frivillige disse årene og det er lagt ned hundrevis av frivillige arbeidstimer. Etter hvert som Sjiraffen Kultursenter har vokst seg større, har også flere deltagere stått på scenen i forbindelse med festivalen, og vi har hatt flere arrangement der både kunst, kultur og det sosiale har vært i fokus. Dette har vært forestillinger, konserter, kinovisninger, temakvelder, speeddating for å treffe nye mennesker, kunstutstillinger, paneldebatter, samtaler, disco, åpen scene – smått og stort. Deltagere har opplevd mestring både på scenen og sosialt, det har vært med å skape identitet og samhold både innad i organisasjonen og utad med andre.

1.2 Innledning

Festivalen har blitt et spennende fast arrangement for Sjiraffen Kultursenter. Det har utviklet seg over tid og vi har funnet vår form. Festivalen kommer til å fortsette, og vi håper å kunne fortsette å gjøre samarbeid med parter utenfor organisasjonen.

2. Bakgrunn og målsetting

Sjiraffen Kultursenter vokser seg etter hvert større, og ønsker å samle alle våre grupper til en felles festival – slik at alle får sett hverandre, og å skape et tettere fellesskap. Vi ønsker å prøve ut å ha en ”intern” festival for Sjiraffen-gruppene annet hvert år, og å lage festivalen større, og invitere lignende kulturgrupper fra inn- og utland til å delta på festivalen annet hvert år. Det er et behov også innad i gruppene å få samlet seg, og bli inspirert av hverandre. Her vil alle gruppene få bidra med innslag, enten det er teater, musikk, poesi eller annen kunst.

I menneskerettighetsloven; artikkel 27 sies det: ”*Enhver har rett til fritt å delta i samfunnets kulturelle liv, til å nyte kunst og til å få del i den vitenskaplige fremgang og dens goder.*” I dette ligger det ikke bare retten til og ”se” kunst, men også å ta del i den som aktør.

Videre sier FN reglene;

FNs standardregel 10 Kultur: *”Statene skal sikre at mennesker med funksjonshemming inkluderes og kan delta i kulturelle aktiviteter på lik linje med andre.”*

I anbefalingene til FNs standardregel 10 om kultur heter det: *”Statene bør sikre at funksjonshemmede får mulighet til å bruke sine kreative, kunstneriske og intellektuelle evner, ikke bare for sin egen skyld, men også til berikelse for samfunnet for øvrig, enten de bor på landsbygda eller i byen. Det kan være aktiviteter som dans, musikk, litteratur, teater, keramikk, maling og billedhogging.”* Kulturbruksundersøkelser viser at en av de viktigste forutsetningene for bruken av kulturtilbud er tilgjengelighet. Det er et sentralt mål for regjeringen å gjøre kunst og kultur av høy kvalitet tilgjengelig for flest mulig. Dette innebærer en satsning på formidling og tilgjengeliggjøring for ulike grupper og i alle deler av landet (St.prp. nr. 1 (1999-2000)). Kommunene bør føle et særskilt ansvar for de som trenger spesiell tilrettelegging (St.meld. nr. 61 (1991-92) *Kultur i tiden*). Videre –

FNs standardregel 11 - Fritids- og idrettsaktiviteter

”Statene skal iverksette tiltak for å sikre at mennesker med funksjonshemming får like muligheter til fritids- og idrettsaktiviteter.”

Regjeringens mål er å skape vilkår for at hele samfunnet i alle deler av landet skal kunne ta del i et levende og mangfoldig kulturliv. Dette er basert på en overbevisning om at kunst og kultur er en vesentlig del av et moderne velferdssamfunn. Jo rikere anledning befolkningen har til å møte og oppleve kultur innenfor et bredt spekter, desto bedre grunnlag vil innbyggerne ha for å skape en tilværelse hvor kunst og kulturopplevelser utgjør viktige elementer for livskvaliteten (St.prp. nr. 1 (1999-2000) Kulturdepartementet). For mange utviklingshemmede kan denne kulturopplevelsen være det viktigste elementet for en god livskvalitet. Et sted der man får utvikle seg sammen med andre. En trygg arena, der man kan oppleve mestring både som kunstner og som medmenneske. En arena for kunst, kultur og vennskap.

I St.meld. nr. 8 (1998-99) *Om handlingsplan for funksjonshemma 1998-2001* sies det at regjeringen på kultur- og fritidsområdet vil søke å legge til rette for en utvikling som gir opplevelse og deltakelse for den enkelte - som grunnlag for innsikt, utvikling og livskvalitet. Det er et mål at mennesker med nedsatt funksjonsevne skal ha reell anledning til å delta i kulturlivet i bred forstand og på lik linje med andre.

Slik det er i dag er ikke alle kultur- og fritidsaktiviteter like tilgjengelige for funksjonshemmede som for funksjonsfriske. Sjraffen Kultursenter er med på å jevne ut dette, og er med på å gi et tilbud som i dag ikke eksisterer mange andre steder. Prosjektmidlene vil være starten på festivaleventyret, og målet vil være å få politikere, næringslivet – og samfunnet for øvrig til å ta del i festivalen, og la Sjraffen Festivalen bli en etablert festival for ettertiden.

3. Prosjektgjennomføring: Mål og metode

Prosjektets målsetning var og er todelt. På den ene siden har vi kultur- og kunstaspektet. På den andre, og vel så viktige siden har vi det sosiale; samfunnsverdien.

Kultur og kunst

Sjraffen Festivalen vil være både et kulturprosjekt og et kunstprosjekt. Sjraffen vil bidra til å skape et kulturelt mangfold vet at utviklingshemmede blir synlig i kulturfeltet. Både ved å ta del i kulturen som aktører, og som publikum. Det står for oss viktig å gjøre dette på ”rett” måte, ved å skape ekte kunst, og ikke bare sette ”like barn” i en gruppe fordi de er ”like”. Det er viktig at deltagerne selv ønsker å delta, og å sammen bygge en felles kulturplattform. Det er i dette øyeblikket kunst blir til. Kunsten vil videre være med å skape en debatt- og å riste løs i den vante forestillingen av hva kunst og kultur skal være.

Kulturtilbudene i Sjraffen er varierte, og uttrykkene vil være et resultat av gruppenes virke. Felles for alle tilbudene er tanken om;

- Å utvikle individuelle talenter hos mennesker med utviklingshemming
- Å ta hver og en aktør på alvor
- Å utvikle metoder som gjør det enklere for mennesker med utviklingshemming å delta i kunst- og kulturaktivitet
- Å se enkeltindividet i gruppa, og gruppa som helhet
- La den enkeltes talent gi grunnlag for det kulturelle uttrykket
- La elevene møte likesinnede i et trygt miljø
- La elevene oppleve mestring igjennom kunsten

Mestring, glede og samhold stod tett igjennom alle festivalårene. Det var helt tydelig også når vi inviterte grupper utenifra til å delta på festivalen, både som aktører og publikummere. Det ble et samhold oss i mellom, vi knyttet nye bekjenskaper, nye samarbeidsprosjekter, nye vennskap. Det var veldig spennende at det kom tilreisende deltagere fra både Trondheim og omegn – men også utenbys fra.

Samfunnsverdi

Ved å ta folk på alvor, og å møte de der de er, vil vi la aktørene blomstre og bli ekte musikere, skuespillere og kunstnere. Det er viktig for alle mennesker å få utvikle de talentene man sitter inne med. Det er ikke et mål å bli den neste Wenche Foss eller Odd Nerdrum. Men å finne kunstneren i seg selv – sammen med andre som ønsker det samme. Å kunne gå hjem å tenke at – i dag har jeg tatt del i noe viktig! Og kunne kalle seg selv en poet, eller en skuespiller, dette har en egenverdi. Å føle at man kan noe, at man har noe å vise til verden. Følelsen av å mestre. Dette har en samfunnsverdi. Igjennom egne erfaringer, sorger og gleder, kan mennesker med utviklingshemming være med å berike og utvikle kunsten som helhet. Om de får lov. Under Sjiraffen Festivalen skulle alle få lov til akkurat dette. Det ble utrolig mange fine inntrykk, for alle sanser. Musikk, teater, dikt, kunstutstillinger, foto, film, kurs, samtaler, speeddating med mer. Festivalen utviklet seg hvert år, og er stadig i utvikling.

I Norge i dag finnes det mange festivaler av ulike slag. Det finnes derimot ikke så mange festivaler der utviklingshemmede deltar. Vi ville være den første i Trondheim, og etter hvert bli et tilbud for hele Sør-Trøndelag og andre kommuner som ønsker å delta. Her vil man kunne møte gamle og nye venner, og dele kulturlivet sammen med disse. Gleden av å være sammen, og å lære et kunstuttrykk sammen, å bygge en felles plattform – dette gir grunnlaget for godt samarbeid. Å kunne samarbeide er viktig i samfunnet for øvrig, og å lære dette er vesentlig i hverdagen. Ikke alle tar naturlig del i *leken* på skolen, og mister derfor viktig læring om samarbeid, sosiale koder, å gi og ta, å lytte og å respektere andre. Å ha et sosialt forum der disse tingene er implementert i aktiviteten, har derfor en høy nytteverdi for individet, og menneskene rundt. Vi vil også få muligheten til å invitere media, politikere og andre viktige mennesker for å fremme vårt budskap.

For å kunne oppnå dette, hadde vi som målsetning å;

- Være til stedet med en kulturfestival med kunst- og kulturaktivitet ut ifra de utviklingshemmedes ønsker og behov
- La aktiviteten i gruppene spire og gro jevnt igjennom prosjektperioden – som ender i forestilling på festivalen
- Inspirere politikere, næringsliv og resten av samfunnet, til å sørge for å få prosjektet til å bli et fast tilbud, og legge opp en strategiplan for å få til dette

Vi gjennomførte følgende:

2015: Den første Sjiraffen Festivalen ble født. Festivalen gikk over to dager med tettpakkede dager med kunst og kulturopplevelser

2016: Dette året inviterte vi flere grupper, vi fikk gjestespill av Trønderbrazz, Danselaboratoriet og det kom besøk fra Camphill Newton Dee og Dissimilis. Dette året hadde vi også åpne workshops der vi inviterte inn skoleelever og lærere i målgruppen, samt andre interesserte.

2017: Omreisende festival med flere forestillinger, konserter, arrangement over hele byen. Festivalen gikk over en uke.

2018: Omreisende festival med foredrag, arrangement, konserter over hele byen, Hovedfestivalforestillingen var Ronja Røverdatter som ble spilt i Olavshallen.

4. Resultater og resultatvurdering

Festivalen var veldig vellykket. Den var samlende for oss som organisasjon, og skapte nye samarbeidspartnere og inspirasjon. Tilbakemeldingene fra både aktører og tilskuere har vært utelukkende positive, og vi har funnet en form på festivalen som fungerer for vår målgruppe.

Vi har på disse årene gjennomført festivaler årlig. Festivalene har sett forskjellige ut, og blitt til underveis. Det første året hadde vi to tettpakkede dager over en helg, det andre året hadde vi fire tettpakkede dager over en weekend, der vi startet med åpne workshops der vi inviterte inn elever, lærere og andre interesserte til felles kurs. Vi hadde flere gjestespill fra andre grupper, som var veldig spennende. Vi gjennomførte også en "Festivalsspeeddate" som var veldig populær blant deltagerne. Vi fotograferte og filmet mye underveis, og vi har brukt disse bildene i videre promotering. Siste år fortsatte vi å ha festival over flere dager – men da

i en mer omreisende form. Vi hadde en festivalforestilling som hovedattraksjon, og en uke på for- og etterkant hadde vi ulike arrangementer på ulike steder i byen. Både forestillinger og konserter, kino, foredrag og kurs. Denne formen kommer vi til å fortsette med, for å nå ut bredest mulig.

Vi har i løpet av prosjektperioden også deltatt på ulike festivaler for utviklingshemmede både i Norge og i utlandet, og latt oss inspirere av hvordan andre løser det på sitt vis.

5. Oppsummering og konklusjon

Prosjektet har vært veldig vellykket, og bidratt til store kulturopplevelser for alle deltagere – både på og foran scenen. Vi har fått utvikle oss som kulturaktør i Trondheim, og knyttet flere nye kontakter. Det har vært viktig for oss å ha med alle, og å la alle komme frem. Derfor har det vært fint med alt fra små improvisasjoner på åpen scene til fjorårets festivalforestilling Ronja Røverdatter i Olavshallen. Det er et tydelig behov for denne type festival, og da viktig med både å kunne turnere og møte publikum der de er, men også samles rundt enten en stor festivalforestilling, eller et større stedfestet arrangement over en periode. Det er viktig at vår kunst likestilles med annen kunst, og at det er rom for alle i Trondheim som kulturby. Dette er identitetsskapende, skaper mestring, glede og store kulturopplevelser. Det er i løpet av prosjektperioden blitt klart at Sjrappen Kultursenter har kommet på egen post i kommunebudsjettet, noe som vil sikre vår fremtid videre. Dette betyr også at det er rom for Sjrappen festival i årene som kommer.

Prosjektleder har vært Åsa Thalinson i samarbeid med styret i Sjrappen Kultursenter og daglig leder Ragnhild Arntsen. Det har alle steder vært opplyst om at prosjektet er støttet av Extrastiftelsen. Dette på alle møter, plakater, info og rekrutteringsarbeid.

Prosjektleder Kulturfestival for utviklingshemmede

Åsa Thalinson

Åsa Thalinson 21/1-19

Daglig Leder i Sjrappen Kultursenter

Ragnhild Arntsen

Ragnhild Arntsen 21/1-19